

KEDUDUKAN KUASA ALLAH DAN KUASA MANUSIA: MENURUT PERSPEKTIF AL-QUR’AN

Oleh:

Bharuddin Che Pa *

Abstract

This article aims to elucidate the difference between the concept of authority that belongs to Allah SWT the Lord of the worlds and the concept of authority that belongs to mankind as Allah's creatures. Allah SWT's authority cannot be compared with the kind of authority that mankind has. Allah SWT as the Omnipotent and All-Perfect Creator of mankind has an unlimited authority whereas mankind's sphere of authority, for obvious reasons, is limited. From the Islamic perspective, mankind is still bestowed with some authority, especially in the realm of jurisdiction on earth in keeping with mankind's status as the ennobled creature cum vicegerent of Allah SWT on earth. In this article, the difference between Allah's authority and mankind's authority will be laid out in great detail with references to Quranic verses as the ultimate source of jurisprudence in Islam.

PENDAHULUAN

Apabila berbincang tentang kekuasaan mengikut perspektif Islam, ramai orang akan membuat tanggapan bahawa kekuasaan tertinggi adalah milik Allah SWT dan manusia tidak ada kuasa, segala-galanya terserah kepada Allah SWT. Tanggapan sedemikian telah menimbulkan salah faham terhadap konsep kekuasaan dan menyebabkan manusia malas atau tidak mahu berusaha dalam hidupnya dengan menganggap Allah SWT Maha Kuasa dan manusia hanya perlu berserah sahaja kepada Allah SWT.

Sedangkan hakikat sebenarnya, konsep kekuasaan ini boleh juga dihubungkaitkan dengan makhluk yang dijadikan oleh Allah SWT termasuklah manusia. Manusia misalnya, diberi kuasa oleh Allah SWT untuk menyusun sistem kehidupan mereka,

---

* Bharuddin Che Pa, Ph.D adalah pensyarah dan Ketua Jabatan Siasah Syar'iyyah, Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.

terutamanya yang berkaitan dengan urusan keduniaan. Namun demikian, konsep kuasa manusia adalah berbeza dengan konsep kuasa Allah SWT. Kekuasaan manusia hanya sesuai dan selaras dengan kedudukan mereka sebagai makhluk Allah SWT. Tulisan ini adalah untuk menjelaskan perbezaan di antara konsep kuasa Allah dan konsep kuasa manusia mengikut perspektif al-Qur'an. Dalam menterjemah ayat al-Qur'an, umumnya penulis akan merujuk kepada *Tafsir Pimpinan ar-Rahman*, cetakan ke-6 yang diterbitkan oleh Bahagian Hal Ehwal Islam, Jabatan Perdana Menteri, Kuala Lumpur.

KUASA ALLAH MENURUT PERSPEKTIF AL-QUR'AN

Dalam ungkapan bahasa Arab, terdapat berbagai-bagi istilah yang memberi maksud kekuasaan Allah SWT. Perkataan yang biasa digunakan dalam perbincangan ilmu Tauhid ialah *qudrat* yang bererti kuasa. Ia adalah salah satu dari sifat Allah SWT yang berdiri pada zat-Nya Yang Maha Agong, wajib diketahui dan dipercayai oleh setiap Muslim. Mempercayainya ialah dengan menyakini bahawa Allah SWT itu berkuasa mencipta alam semesta dan mengurninya.¹

Dalam perbahasan ilmu Tauhid mengikut aliran mazhab *al-Aṣyā'irah* dari kalangan *Ahl al-Sunnah Wa al-Jamā'ah*, sifat *qudrat* diletakkan sebagai sifat ketujuh dari dua puluh sifat yang wajib bagi Allah SWT. Sifat ini menjelaskan perbezaan di antara kekuasaan makhluk dan kekuasaan Allah SWT. Allah Tuhan Yang Maha Kuasa atas segala sesuatu. Tidak ada sesuatu pun yang boleh menghalang kuasa Allah SWT, bahkan Dialah yang menentukan segala sesuatu.² Para ulama Tauhid menegaskan bahawa mustahil Allah SWT itu lemah. Sekiranya Dia lemah, tentu sekali tidak dapat menciptakan makhluk, kerana yang lemah itu sebenarnya bukan Tuhan.³

Terdapat bermacam-macam istilah yang digunakan bagi maksud Allah bersifat dengan *qudrat* atau sifat Yang Maha Berkuasa. Ada beberapa ayat yang menyebut lafaz-lafaz *al-'Asmā' al-Husnā* (nama-nama Allah Yang Baik), yang sekaligus memberi pengertian Allah Maha Berkuasa mengatasi segala-galanya. Tujuan utama yang ingin disampaikan melalui penggunaan istilah-istilah tersebut ialah untuk menggambarkan kekuasaan Allah SWT. Di antara nama-nama Allah yang disebut di

¹ Shodiq Hj. Shalahuddin Chaery (1983), *Kamus Istilah Agama*, cet. 1. Jakarta: C.V. Sienttarra M.a., h. 278.

² Abdul Malik Abdul Karim Amrullah (1975), *Pelajaran Agama Islam*, cet. 3. Kota Bharu: Pustaka Aman Press, hh. 121-122.

³ Dasuki Ahmad (1980), *Kamus Pengetahuan Islam*, cet. 2. Kuala Lumpur: Yayasan Dakwah Islamiyyah Malaysia, h. 185.

Kedudukan Kuasa Allah dan Kuasa Manusia: Menurut Perspektif al-Qur'an

dalam al-Qur'an ialah "القادر" iaitu Yang Maha Berkuasa, Yang Maha Kuat, Maha Gagah serta mempunyai kekuasaan yang sempurna.⁴

Kuasa Allah SWT adalah luas dan tidak memerlukan bantuan dan pertolongan orang lain.⁵ Di antara ayat-ayat al-Qur'an yang menyebut kalimah "القادر" ialah sebagaimana yang terdapat dalam Surah al-An'am ayat 37, al-Isrā' ayat 99, al-Tāriq ayat 7, Yāsin ayat 81, al-Ahqaf ayat 33 dan al-An'am ayat 65. Al-Ghazālī (m.505 H.) menegaskan, "القادر" ertinya Yang Berkuasa, iaitu dengan maksud, apabila Allah SWT ingin melakukan sesuatu, Dia akan lakukan, dan sekiranya Dia tidak mahu, Dia tidak akan melakukannya. Mengikut Fakhr al-Rāzī (m.606 H.), perkataan - "القادر" adalah pecahan daripada "القدرة" dan kadang-kadang memberi makna sama dengan "المقدّر" iaitu 'Maha Berkuasa'.⁶ Dalam beberapa ayat yang lain, didapati perkataan "قدیر" juga memberi makna 'Yang Maha Kuasa'. Kesimpulannya perkataan "قدیر" و "القادر" memberi maksud yang sama iaitu 'Yang Maha Kuasa'. Sifat ini hanya dimiliki oleh Allah SWT sahaja, dan tidak dimiliki oleh makhluk.

Dalam ayat lain, terdapat perkataan "القاهر" yang diterjemahkan dengan erti 'Berkuasa' yang bermaksud 'memegang kekuasaan'. Perkataan ini terdapat di dalam Surah al-An'am, ayat 18 yang bermaksud:

"Dan Dialah Yang Berkuasa di atas sekalian hambaNya dengan tadbir dan taqdir."

Jadi, al-Qur'an telah menyebut bahawa "القادر" adalah bererti 'Yang Menguasai'. Maksudnya, Allahlah yang berkuasa ke atas sekalian hamba-Nya, kerana kuasa tadbir dan taqdir hanya bagi Allah SWT sahaja.

Istilah lain yang memberi erti kekuasaan Allah ialah "العزّة" yang terdapat dalam firman Allah SWT berikut:

إِنَّ الْعَزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا

Maksudnya:

"Segala kuat kuasa (kekuasaan) tertentu bagi Allah." (Surah Yunus (10): 65)

⁴ Hasanayn Muhammad Maḥlūf (t.t.), *Asmā' Allāh al-Husnā*, cet. 3. Kaherah: Dār al-Ma'ārif, h. 72.

⁵ Ahmad 'Abd al-Jawwād (t.t.), *Walillāh al-Asmā' al-Husnā*. Beirut: Dār al-Kutub al-'Ilmiyyah, h. 173.

⁶ Al-Rāzī, Fakhr al-Dīn, Muhammad ibn 'Umar (1974), *Syarh al-Asmā' al-Husnā*, cet. 1, Beirut: Dār al-Kitāb al-'Arabi, h. 321.

Berdasarkan ayat ini, al-Qurtubi (m. 617H.) menjelaskan, kekuatan yang sempurna, penguasaan yang menyeluruh dan lengkap hanya pada Allah SWT sahaja.

Ini kerana kekuasaan Allah SWT mengatasi segala makhlukNya, selaras dengan status makhluk sebagai kejadian Allah SWT. Terdapat istilah yang sama dengan istilah tersebut dalam firman Allah berikut:

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ

Maksudnya:

“Maha Suci Tuhanmu, Tuhan yang mempunyai keperkasaan dari apa yang mereka katakan.” (Surah al-Saffat (37): 180)

Maksud perkataan “رب العزة” di dalam ayat ini ialah Tuhan yang mempunyai keagungan dan kekuasaan. Al-Māwardī berpendapat “رب العزة” di dalam ayat ini memberi dua pengertian iaitu, Raja Yang Berkuasa dan Tuhan yang memiliki kekuasaan atau menguasai segala sesuatu.⁸

Dalam Surah al-Nisā’ ayat 85, terdapat perkataan “مقيناً” yang diterjemahkan “Maha Kuasa”.⁹ Menurut al-Qurtubi, para ulama berselisih pandangan tentang makna perkataan tersebut. Menurutnya, Abū ‘Ubaydah memberi makna “Penjaga,”¹⁰ Al-Kisā’i mengertikannya “Yang Berkuasa”, manakala Al-Nu‘ās bersetuju dengan pengertian yang diberikan oleh Abū ‘Ubaydah. Al-Farrā’ berkata, Yang Berkuasa ialah yang memberikan kepada setiap orang kekuatan.¹¹ Maksud ‘Yang Maha Kuasa’ menurutnya ialah Allah SWT. Berdasarkan beberapa pandangan di atas, dirumuskan bahawa pendapat yang berlaku hanya pada penggunaan istilah sahaja. Dari segi maknanya, semua istilah tersebut merujuk kepada makna yang sama iaitu, Allah SWT, Tuhan Yang Maha berkuasa. Jadi Allahlah pemilik kuasa mutlak ke atas makhluk.

Terdapat beberapa istilah lagi yang digunakan oleh al-Qur'an bagi merujuk kepada maksud kekuasaan, iaitu:

الله

bermaksud perintah, di bawah perintah dan kerajaan.

⁷ Al-Qurtubi, Abū ‘Abd. Allah, Muḥammad ibn Ahmad al-Anṣārī (1966), *al-Jamī’ Li Aḥkām al-Qur’ān*, j. 8, cet. 3. Miṣr: Dār al-Qalam, h. 359.

⁸ *Ibid.*, j. 15, hh. 140-141.

⁹ Lihat Maksud ayat 85 Surah al-Nisā’.

¹⁰ Maksud penjaga di sini ialah penjaga yang memiliki kuasa, ianya kembali kepada Allah SWT.

¹¹ Al-Qurtubi (1966), *op.cit.*, j. 3, h. 295.

Kedudukan Kuasa Allah dan Kuasa Manusia: Menurut Perspektif al-Qur'an

”الله“	bermaksud nama Allah SWT.
”مالك الله“	bermaksud nama Allah SWT.
”مالك“	bermaksud memiliki dan yang memerintah.
”ملك“	bermaksud Raja Besar, Baginda, Yang Dipertuan, Yam Tuan dan Sultan. ¹²

Walaupun perkataan-perkataan di atas berbeza dari segi sebutannya, tetapi maksudnya adalah hampir sama. Perkataan ”الله“ terdapat dalam firman Allah SWT berikut:

تَبَرَّكَ اللَّهُ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦٧﴾

Maksudnya:

“Maha Suci Allah yang di tangan-Nyalah segala kerajaan dan Dia Maha Kuasa atas segala sesuatu.” (Surah al-Mulk (67): 1)

Di dalam tafsir *Rūh al-Bayān*, dijelaskan ayat ini bermaksud, Allah SWT itu Maha Tinggi, Maha Agung dari segi zat, sifat dan perbuatanNya. Dialah yang berkuasa menguruskan segala-galanya, tanpa campurtangan orang lain.¹³ Inilah kekuasaan mutlak yang sebenarnya kerana Dia tidak langsung memerlukan bantuan orang lain. Dalam ayat ini Allah SWT memuji diri-Nya Yang Mulia, dan menjelaskan bahawa di tangan-Nyalah segala kekuasaan.¹⁴ Jadi kekuasaan yang paling agung hanya milik Allah SWT sahaja. Apabila diterjemahkan ke dalam bahasa Melayu, perkataan *al-Mulk* pada ayat ini bermaksud ‘kerajaan’ atau ‘kekuasaan’.¹⁵

Menurut Al-Fakhr al-Rāzī, kalimah ini bermaksud, Allahlah yang memiliki segala sesuatu, menguruskan sesuatu dengan kehendak, kuasa dan kebijaksanaan-Nya. Dia mempunyai kerajaan, kekuasaan, kebesaran dan kekayaan.¹⁶ Menurut al-Ghazālī (m. 505H.) pula ”الله“ bermaksud Allah SWT tidak perlu dari segi zat dan sifatNya

¹² Al-Marbawī, Muḥammad Idrīs ‘Abd al-Ra’ūf (1950), *Qāmīṣ Idrīs al-Marbawī*. Kaherah: Muṣṭafā al-Bābī al-Halabī, h. 276.

¹³ Ismā‘il Haqqī al-Barūsuwwī (t.t.), *Tafsīr Rūh al-Bayān*, j. 10. Kaherah: Dār al-Fikr, h. 73.

¹⁴ Al-Šābūnī, Muḥammad ‘Alī (t.t.), *Mukhtaṣar Tafsīr Ibn Kathīr*, j. 3, cet. 7. Beirut: Dār al-Qur’ān al-Karīm, h. 5.

¹⁵ Yayasan Penyelenggara Penterjemah/ Pentafsir al-Qur'an (1971), *Al-Qur'an dan Terjemahannya*, Jakarta: Yayasan Penyelenggara Penterjemah/ Pentafsir al-Qur'an, h. 955.

kepada makhluk yang lain kerana Dialah yang menjadikan dan memiliki semua makhluk. Adalah tidak munasabah langsung sekiranya dikatakan masih ada lagi makhluk yang lebih berkuasa selain dari Allah SWT.¹⁷

Ungkapan “يَدِهِ الْمُلْك” memberi maksud; Allahlah pemegang kuasa tertinggi, tanpa bantuan sesiapa pun. Sebarang dakwaan lain tentang kekuasaan adalah lemah dan tidak mempunyai sebarang nilai jika dibandingkan dengan kekuasaan Allah SWT. Mengikut al-Qurtubi dan Ibn ‘Abbās, ungkapan tersebut memberi maksud Allah SWT memuliakan sesiapa yang dikehendaki-Nya, menghidupkan, mematikan, memperkaya dan memiskin, membenarkan serta menegah sesuatu perkara.¹⁸ Menghuraikan pandangan ini, al-Šābūnī menyebut, Allahlah yang berkuasa menguruskan segala-galanya tanpa campurtangan orang lain. Dia menguruskan kerajaan di langit dan di bumi, sama ada di dunia atau pun di akhirat. Allah SWT mengurus mengikut apa yang dikehendaki-Nya, tanpa sebarang sekatan. Perbuatan-Nya tidak dipersoalkan kerana Dia Maha Bijaksana dan Maha Adil.¹⁹

Terdapat ayat lain yang menjadi dalil kekuasaan Allah SWT, sebagaimana firman-Nya berikut:

فُلْ آللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ

Maksudnya:

“Katakanlah (wahai Muhammad), wahai Tuhan yang mempunyai kuasa pemerintahan, Engkaulah yang memberikan kuasa pemerintahan kepada siapa yang Engkau kehendaki.” (Surah Ali ‘Imran (3): 26)

Maksud yang diberikan oleh Abū Bakr al-Jassās (m.307H.) bagi kalimah مالك الملة ialah Allah SWT itu merupakan Raja bagi segala raja, Raja di dunia dan di akhirat.²⁰ Abu Su‘ūd pula berpendapat “مالك الله” dalam ayat ini memberi maksud menguasai secara mutlak. Dia mengendalikan sesuatu seperti yang dikehendaki-Nya dari segi mengada, meniada, menghidup, memati, mengazab dan memberi pahala. Dia

¹⁶ Al-Rāzī (1974), *op.cit.*, h. 391.

¹⁷ Abū Ḥāmid al-Ghazālī (t.t.), *al-Maqṣad al-Asnā fī Syarḥ Asmā’ Allāh al-Husnā*. Kaherah: Maktabah al-Qur’ān, h. 64.

¹⁸ Al-Qurtubī (1966), *op.cit.*, j. 19, h. 205.

¹⁹ Al-Šābūnī, *op.cit.*, h. 527.

²⁰ Al-Jassās, Abū Bakr Ahmad Ibn ‘Alī al-Rāzī, *Aḥkām al-Qur’ān*, j. 2. Kaherah: Matba‘ah ‘Abd al-Rahmān Muḥammad, h. 288.

Kedudukan Kuasa Allah dan Kuasa Manusia: Menurut Perspektif al-Qur'an

tidak ada sekutu dengan sesiapa pun dan tidak ada penghalang yang boleh menghalang-Nya dalam mengendalikan kekuasaan-Nya.²¹

Al-Alūsi pula berpendapat “**مَالِكُ الْمُلْكِ**” ialah pemilik hakiki yang mengurus apa yang Dia mahu, sama ada mengadakan atau meniadakan sesuatu. Begitu juga menghidup dan mematikan makhluk-Nya.²² Pandangan ini selaras dengan pendapat Al-Ghazālī yang menyatakan bahawa “**مَالِكُ الْمُلْكِ**” bermaksud “Tuhan yang menentukan sesuatu mengikut kehendak-Nya seperti mengadakan sesuatu atau meniadakannya, begitu juga mengekal atau merosakkan sesuatu.”²³ Dialah yang berkuasa penuh, yang melaksanakan kehendak-Nya terhadap apa yang dimiliki-Nya dan melaksanakan hukuman ke atas apa yang Dia mahu.²⁴

Istilah lain yang memberi maksud kekuasaan ialah perkataan “**مَالِكٌ**” di dalam al-Qur'an Allah berfirman:

مَالِكٌ يَوْمَ الدِّينِ

Maksudnya:

“*Yang menguasai pemerintahan hari pembalasan (hari akhirat).*” (Surah al-Fatiḥah (1): 4)

Al-Qurtubī menjelaskan perkataan “**مَالِكٌ**” dalam Surah al-Fatiḥah itu bermaksud “Yang Menguasai Pemerintahan” hanya dikhususkan untuk Allah SWT sahaja, tidak kepada orang lain.²⁵ Dia menguasai pemerintahan sepenuhnya di hari akhirat. Al-Qurtubī mengulas, dalam Surah al-Fatiḥah Allah SWT menyebut “Dia berkuasa pada hari pembalasan sahaja” tidak disebut “Allah itu berkuasa di dunia dan akhirat”. Dalam keterangan ayat tersebut terdapat suatu rahsia iaitu, kekuasaan Allah SWT di dunia ini masih lagi dipertikaikan oleh sebahagian manusia, contohnya Fir'aun dan Namrud yang menafikan kekuasaan Allah SWT, dan mendakwa mereka lah orang yang berkuasa di dunia ini. Walau bagaimanapun, di akhirat nanti, semua manusia, termasuk golongan yang menentang dan menolak kekuasaan Allah SWT di dunia akan mengakui kekuasaan hanya milik Allah SWT sahaja. Mereka tidak lagi berani mencabar kuasa Allah, bahkan mereka akan tunduk sepenuhnya kepada Allah SWT.

²¹ Abū Su'ūd al-'Ummādī (t.t.), *Tafsīr al-'Allāmah Abī Su'ūd*, j. 1. Kaherah: Dār al-Fikr, h. 344.

²² Abū al-Fadl Syahāb al-Dīn al-Sayyid Maḥmūd al-Alūsī (t.t.), *Rūh al-Ma'āni Fi Tafsīr al-Qur'an al-'Aẓīm Wa al-Sab' al-Mathānī*, Lubnān: Dār Ihyā' al-Turāth, h. 113.

²³ Al-Ghazālī, *Al-Maqṣad al-Asnā*, h. 125.

²⁴ Hasanayn Muḥammad Maḥlūf, *op.cit.*, h. 77.

²⁵ Al-Qurtubī, *op.cit.*, j. 1, h. 141.

Firman Allah SWT:

لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ بِلَهُ أَلْوَاحِدُ الْقَهَّارُ
٢٦

Maksudnya:

“Kepunyaan siapa kerajaan hari ini? Maka seluruh makhluk akan menjawab: Hanya kepunyaan Allah Yang Maha Esa lagi Maha Mengalahkan.” (Surah al-Mu‘minūn (40): 16)

Mengikut al-Qurtubi, apabila Fir‘aun dan Namrud disoal, siapakah yang paling berkuasa? Di akhirat nanti mereka akan menjawab seperti yang disebut di dalam ayat di atas iaitu; *Hanya kepunyaan Allah Yang Maha Esa lagi Maha Mengalahkan*.²⁶ Ayat ini membuktikan di akhirat nanti seluruh makhluk akan mempercayai ketinggian kuasa Allah SWT. Mereka tidak lagi berani membantah setelah melihat kenyataan dan kebenaran kuasa Allah SWT. Oleh itu pada hakikatnya semua manusia berada di bawah kekuasaan Allah SWT, sama ada semasa hidup di dunia ataupun di akhirat.

Dengan bersandarkan kepada hadith sahih yang diriwayatkan oleh Abū Hurayrah, al-Qurtubi menjelaskan, istilah “مالك الاملاك” tidak boleh digunakan kepada makhluk, selain daripada Allah SWT. Mengikut riwayat Ibn ‘Abbās yang sampai kepadanya, Ibn Hasyri berpendapat, istilah “مالك يوم الدين” dan “مالك الملك” samalah dengan istilah “مالك الاملاك”. Semuanya tidak boleh digunakan kepada makhluk kerana istilah tersebut hanya dikhususkan untuk menggambarkan kekuasaan Allah SWT.²⁷ Lebih-lebih lagi “مالك الملك” ialah nama Allah SWT Yang Maha Agung, yang tidak patut digunakan kepada makhluk berstatus amat rendah di sisi Allah SWT.

Konsep kuasa Allah SWT berbeza dengan konsep kuasa manusia. Hakikatnya kuasa Allah SWT adalah amat tinggi dan luas sehingga tidak terjangkau oleh akal manusia untuk memikirkannya. Ia lebih luas dari apa yang terlintas, terfikir dan terkhayal oleh mereka. Dalam huraian selanjutnya, penulis akan menerangkan ciri-ciri kuasa Allah, sebagaimana yang terdapat dalam keterangan nas dan huraian para ulama.

CIRI-CIRI KUASA ALLAH SWT

Kuasa Allah SWT adalah kuasa Yang Maha Tinggi, mengatasi segala-galanya. Tidak ada kuasa lain yang boleh mengatasi ketinggian kuasa Allah. Statusnya mengatasi segala kuasa yang ada, sama ada di dunia ataupun di akhirat. Antara ayat-ayat yang

²⁶ Al-Qurtubi, *op.cit.*, j. 1, h. 143.

²⁷ *Ibid.*, h. 142.

Kedudukan Kuasa Allah dan Kuasa Manusia: Menurut Perspektif al-Qur'an

menjelaskan ketinggian kuasa Allah SWT ialah sebagaimana yang terdapat dalam Surah al-Nahl (16): 60, al-Haj (22): 62, al-Nisa' (4): 34, Tâhâ (20): 114 dan al-Baqarah (2); 255.

Syed Quṭb (m. 1387H.) dalam tafsirnya berpendapat, Allah SWT sahaja Yang Maha Tinggi kekuasaanNya, tidak ada lagi kekuasaan lain yang lebih tinggi dari kekuasaannya Allah SWT. Tidak ada di kalangan hamba-Nya ini yang boleh mencapai darjat ketinggian yang sama atau lebih tinggi dari kekuasaan Allah SWT.²⁸ Al-Râzî pula menjelaskan, darjat ketinggian Allah SWT tidak boleh dibandingkan dengan apa-apa sekalipun kerana kesempurnaan-Nya adalah mutlak. Allah SWT lebih tinggi dari segala apa yang terlintas pada fikiran manusia. Dia berkuasa ke atas segala sesuatu dan semua makhluk berada di bawah kekuasaan dan kekuatan-Nya.²⁹ Beliau menegaskan lagi, Dia mengurus segala sesuatu, berkuasa ke atas semua perkara, dan seluruh makhluk berada di bawah kekuasaan-Nya. Tidak ada makhluk yang boleh mencapai taraf kemuliaan, keagungan dan kebesaran Allah SWT.³⁰ Berdasarkan nas al-Qur'an dan tafsiran yang dikemukakan di atas, jelaslah bahawa kekuasaan Allah itu Maha Tinggi dan tidak ada makhluk yang boleh menyamai atau menandingi kekuasaan-Nya.

Allah SWT adalah Tuhan Yang Maha Besar kekuasaan-Nya. Di antara ayat-ayat yang menjelaskan kebesaran kuasa Allah SWT ialah sebagaimana yang terdapat dalam Surah al-Syûrâ (42): 3, Surah al-Râ' d 13: 9 dan Surah al-Baqarah (2): 255. Ibn Kathîr di beberapa tempat di dalam tafsirnya menjelaskan, kebesaran kekuasaan-Nya tidak boleh dilemahkan oleh sesiapa pun.³¹ Semua makhluk adalah hamba-Nya dan kekuasaan itu berada di bawah naungan urusan-Nya.³² Dalam keterangan yang lain pula dijelaskan, Allah SWT adalah Tuhan Yang Maha Besar berbanding dengan segala makhluk-Nya.³³ Oleh itu manusia adalah hamba-Nya yang berada di bawah kekuatan dan milik Allah SWT.³⁴

Al-Alûsi menjelaskan, kuasa Allah SWT mempunyai kehebatan dan kebesaran kuasa tanpa dikongsi dengan sesiapa pun.³⁵ Hakikat kebesaran kuasa Allah SWT itu

²⁸ Syed Quṭb (1986), *Tafsîr Fi Zilâl al-Qur'ân*, j. 1, cet. 12. Beirut: Dâr al-Syurûq, h. 290-291.

²⁹ Al-Râzî (1974), *op.cit.*, hh. 259-260.

³⁰ *Ibid.*

³¹ Ibn Kathîr, Abû al-Fidâ' Ismâ'îl (1986), *Tafsîr Ibn Kathîr*, j. 4. Kaherah: Dâr al-Fikr, h. 112.

³² *Ibid.*, h. 107.

³³ *Ibid.*, h. 503.

³⁴ *Ibid.*, h. 311.

³⁵ Al-Alûsi, *op.cit.*, j. 3, h. 11.

hanya diketahui oleh Allah SWT sahaja kerana ia adalah sifat keagungan yang selayaknya bagi Allah SWT. Allah SWT menguruskan segala sesuatu dengan kuasa-Nya Yang Maha Besar itu, dan semua makhluk tidak terlepas dari kekuatan-Nya.³⁶ Sekiranya ada lagi kuasa lain yang bersekutu dengan kuasa Allah SWT ini bererti sifat Allah SWT menyamai sifat makhluk dan sekiranya sifat Allah SWT sama dengan makhluk, ini bermakna sifat tersebut adalah lemah, dan tentunya sifat yang lemah itu tidak layak sama sekali bagi Allah SWT.

Allah SWT adalah Maha Kuat, Maha Gagah dan tidak ada sesiapa pun yang mampu mengalahkan-Nya. Kenyataan ini terdapat dalam al-Qur'an, Surah Hud (11): 66, Surah al-Syūrā (42): 19 dan Surah al-Anfāl (8): 52. Perkataan “**قُوَّةٌ**” yang terdapat dalam al-Qur'an, khususnya yang terdapat dalam setiap ayat tersebut, bererti Yang Maha Kuat, sifat yang hanya dimiliki Allah SWT dan tidak ada pada makhluk-Nya. Kekuatan Allah SWT mengatasi segala kekuatan yang lain. Oleh itu, tidak susah bagi Allah SWT untuk mentadbir seluruh alam ini kerana tidak ada bagi-Nya sifat lemah dan kurang. Dengan kekuatan inilah, Allah SWT berkuasa mentadbir seluruh langit dan bumi.³⁷

Di antara kehebatan kuasa Allah SWT ialah Dia berkuasa mencipta seluruh makhluk secara mutlak tanpa sekat dan halangan. Penjelasan ini terdapat di dalam al-Qur'an Surah al-Ra'd (13): 16, Surah Yāsīn (36): 81, Surah al-An'ām (6): 73 dan Surah al-Baqarah (2): 29. Ayat-ayat tersebut menjelaskan Allah SWT adalah pencipta yang bebas mencipta sesuatu tanpa sebarang halangan. Al-Ghazālī menegaskan, Allah SWT berkuasa melakukan apa saja yang dikehendaki-Nya dan menentukan hukum mengikut kehendak-Nya, contohnya, Allah SWT boleh menyiksa orang yang berbuat baik, dan memberi pahala kepada orang yang berbuat jahat sekiranya Dia ingin berbuat demikian.³⁸ Menurutnya lagi, Allah SWT berkuasa melakukan kiamat sekarang, sekiranya Dia mahu.³⁹ Allah SWT juga boleh menarik balik nikmat yang diberikan kepada hamba-Nya kerana Dialah yang mencipta manusia dan memberikan kepada mereka kuasa dan pelbagai kebolehan.⁴⁰ Keterangan ini menggambarkan bahawa kuasa Allah SWT itu amat luas tanpa batasan, dan Allah SWT berkuasa melakukan apa sahaja yang dikehendaki tanpa mengira masa dan tempat.

³⁶ Hasanayn Muḥammad Maḥlūf, *op.cit.*, h. 74.

³⁷ Muḥammad al-Āḥmādī, Dr. (1985), *al-Muntakhab fī Tafsīr al-Qur'ān al-Karīm*, cet. 2. Kaherah: Lujnah al-Qur'ān Wa al-Sunnah, h. 61.

³⁸ Al-Ghazālī, Abū Ḥāmid Muḥammad (1981), *al-Iqtisād Fī al-I'tiqād*, Kaherah: Maktabah wa Matba'ah Muhammad 'Alī Sabīh wa Awlādūh, h. 165.

³⁹ Al-Ghazālī, *al-Maqṣad al-Asnā*: h. 119.

⁴⁰ Al-Ṣābūnī, Muhammed 'Alī (1984), *al-Nubuwwah Wa al-Anbiyā'*, cet. 2. Kaherah: Dār al-Hadīth, h. 273.

Kedudukan Kuasa Allah dan Kuasa Manusia: Menurut Perspektif al-Qur'an

Dalam mentafsirkan pengertian kuasa Allah SWT, Ibn Taymiyyah menjelaskan, kekuasaan Allah SWT adalah menyeluruh, orang-orang beriman hendaklah percaya bahawa apa-apa yang dikehendaki Allah SWT akan berlaku dan yang tidak dikehendaki-Nya tidak akan berlaku. Menurutnya lagi, tidak bergerak atau diam sesuatu yang ada di langit atau di bumi, kecuali segalanya memang dijadikan oleh Allah SWT.⁴¹ Pandangan beliau ini menggambarkan kuasa Allah SWT ini amat luas dan tidak terhad. Menurut Muhammad al-Ghazālī, Allah SWT adalah pemilik dunia ini. Dialah yang menghidup dan mematikan, memberikan harta dan menjadikan seseorang itu kafir. Bergerak dan diamnya alam ini adalah kesan dari kekuasaan Allah SWT. Tidak ada sesuatu benda pun yang berkuasa dengan sendiri secara tabi'i. Kekuasaan Allah SWT adalah luas tanpa sebarang sekatan dan halangan. Beliau menegaskan, janganlah kamu menganggap sesuatu perkara yang berlaku di alam ini terjadi dengan sendirinya.⁴²

Semua istilah dan konsep kekuasaan yang dihuraikan di atas adalah khusus untuk kuasa Allah SWT sahaja, dan istilah-istilah tersebut tidak sesuai digunakan untuk kekuasaan yang merujuk kepada manusia. Sememangnya kuasa Allah SWT adalah tidak sama dengan kuasa makhluk, lantaran itu, istilah-istilah al-Qur'an dan al-sunnah yang menghuraikan kuasa Allah SWT sama sekali tidak boleh digunakan oleh manusia bagi menerangkan kekuasaan mereka yang amat terbatas.

KUASA MANUSIA MENURUT PERSPEKTIF AL-QUR'AN

Dalam istilah bahasa Melayu, manusia berkuasa memberi pengertian orang yang diberi hak kewenangan untuk mengurus, memerintah dan sebagainya.⁴³ Istilah kekuasaan pula adalah nama terbitan dari perkataan kuasa. Istilah tersebut memberi pengertian yang hampir sama dengan kuasa iaitu kuasa atau hak untuk memerintah, mengurus, memutus dan lain-lain.⁴⁴ Dari segi pendekatan politik Islam, kuasa ialah kemampuan

⁴¹ Muhammad Khalīl Harrās (t.t), *Syarḥ al-'Aqīdah al-Washyyah Li al-Syaikh al-Islām Ibn Taymiyyah*, cet. 3. Madinah: al-Maktabah al-Salafiyyah, hh. 133-134.

⁴² Muḥammad al-Ghazālī (1970), *'Aqīdah Muslim*, Kuwait: Dār al-Bayān, hh. 103-104.

⁴³ Teuku Iskandar, Dr. (1984), *Kamus Dewan*, cet. 2. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, h. 611; W.J.S. Poerwadarminta (1976), *Kamus Umum Bahasa Indonesia*, cet. 5. Jakarta: Balai Pustaka, h. 528; Kementerian Pelajaran Malaysia (1984), *Kamus Bahasa Malaysia*, cet. 4. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka, h. 288; Awang Sudjai Hairul Yusoff Khan (1977), *Kamus Lengkap*, Selangor: Pustaka Zaman, h. 551; Zainal Abidin bin Safarjan, et.al. (1984), *Kamus Sinonim*, Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributor Sdn. Bhd., h. 465.

⁴⁴ Teuku Iskandar, *op.cit.*, h. 612. Lihat juga, W.J.S. Poerwadarminta, *op.cit.*, h. 529.

mengurus dalam bidang tertentu, iaitu kemampuan melaksanakan, sama ada dalam bidang perundangan, bidang pentadbiran dan bidang kehakiman.⁴⁵ Dengan kata lain, ia berkemampuan melaksanakan semua perkara yang berkaitan dengan hukum dan syariah Islam.⁴⁶ Mengikut pendapat ahli undang-undang pula kuasa ialah, hak memerintah atau hak memberi perintah kepada rakyat dalam sesebuah negara.

Dalam bahasa Arab istilah kekuasaan yang biasa dirujuk kepada pemerintah di kalangan manusia ialah “سلطنة”. Ia adalah kata nama, yang bererti “kekuasaan” atau “kerajaan”.⁴⁷ Ia memberi maksud kekuasaan negara. Di antara perkataan yang terdapat di dalam al-Qur'an ialah kata kerja “سلط”⁴⁸ yang berasal dari kata kerja “سلطان” yang bermaksud “memberi kekuasaan”. Nama terbitan bagi perkataan tersebut ialah “سلطان” yang bererti raja atau penguasa.⁴⁹

Sesetengah ulama seperti al-Tabārī,⁵⁰ al-Zamakhsyārī,⁵¹ Ibn Kathīr⁵² dan Fakhr al-Rāzī⁵³ berpendapat, salah satu erti perkataan “سلطان” ialah kekuatan, paksaan dan kemampuan untuk mengalahkan sesuatu. Walaupun istilah “سلطان” ini dimaksudkan dengan kekuasaan, penggunaan maksud perkataan tersebut hanya dikaitkan dengan kekuasaan makhluk iaitu manusia atau kuasa pemerintahan negara. Istilah tersebut

⁴⁵ Abu al-Mati Abu al-Futuh (1986), *Sistem Pemerintahan Dalam Islam*. Md. Akhir Hj. Yaacob (terj.). Kuala Lumpur: Jabatan Perdana Menteri, h. 44.

⁴⁶ Ibrāhīm Muhammād Zain (1983), *al-Sultāh Fi al-Fikr al-Muslimīn*, Khartoum: Dār al-Sūdāniyyah, h. 17.

⁴⁷ Al-Marbawī (1950), *op.cit.*, h. 297.

⁴⁸ Perkataan ini terdapat di dalam Surah al-Ḥasyr (36): 6.

⁴⁹ Dār al-Masyriq (1967), *al-Munjid al-Abjadi*, Beirut: Dār al-Masyriq, h. 559. Lihat juga *al-Munjid Fi al-Lughah*, cet. 20. Beirut: Dār al-Masyriq, 1977, h. 344.

⁵⁰ Nama beliau ialah Muḥammad ibn Jarīr ibn Yazīd al-Ṭabarī. Dilahirkan tahun 224H./923M. Beliau adalah seorang ahli tafsir, ahli sejarah dan seorang yang bergelar Imam.

⁵¹ Beliau ialah Maḥmūd ibn ‘Umar ibn Muḥammad ibn Aḥmad al-Khwārizmī al-Zamakhsyārī. Dilahirkan di Zamakhsyar iaitu sebuah kampung di Khawarizm pada tahun 467H./1075M dan meninggal dunia pada tahun 538H./1144M. Beliau adalah seorang Imam dan ‘ulama’ dalam pelbagai aspek ilmu pengetahuan seperti ilmu agama, tafsir, bahasa dan lain-lain.

⁵² Nama beliau ialah Ismā‘il ibn ‘Umar ibn Kathīr ibn Daww ibn Dar‘ al-Qurāṣī al-Dimasyqī, Abū al-Fidā’. Dilahirkan di Syam pada tahun 701H./1302M. Beliau telah berpindah ke Damsyiq bersama saudaranya pada tahun 706H untuk menuntut ilmu. Beliau meninggal dunia di Damsyiq pada tahun 774H./1373M.

⁵³ Nama beliau ialah Muḥammad ibn ‘Umar ibn Abdullāh dan digelar Fakh al-Dīn al-Rāzī. Berasal dari Tabristan, dan dilahirkan di Ray pada tahun 544H./1150M. Beliau merupakan seorang Imam dan ahli Tafsir yang terkenal. Meninggal dunia di Hurrah pada tahun 606/1210M.

Kedudukan Kuasa Allah dan Kuasa Manusia: Menurut Perspektif al-Qur'an

tidak digunakan bagi maksud kekuasaan Allah. Di dalam al-Qur'an terdapat banyak ayat yang menggambarkan kemampuan dan kekuasaan manusia untuk melakukan sesuatu. Berikut dijelaskan kekuasaan manusia, sebagaimana yang diterangkan oleh al-Qur'an.

1. Kuasa Baginda Rasulullah s.'a.w.

Dalam Surah al-Hasyr ayat 6, al-Qur'an menyebut perkataan “**بِسْلَطْنَتِهِ**” dengan makna “memberikan kekuasaan”. Ayat tersebut bermaksud; *Allah memberi kuasa kepada Rasul-Rasul-Nya terhadap sesiapa yang Dia kehendaki*. Ayat ini sebenarnya menjelaskan bahawa harta *fay'*⁵⁴ dari Bani Nadir jatuh ke tangan orang-orang Islam kerana Allah SWT memberi kuasa kepada RasulNya untuk mengalahkan mereka (Bani Nadir).⁵⁵ Harta itu diserahkan kepada Rasulullah untuk menguruskannya. Baginda dibenarkan menguruskan harta Bani Nadir itu dengan cara yang dikehendaki dan dipilihnya, dengan ilham yang datang dari Allah SWT.⁵⁶

Keterangan di atas menurut al-Qurtubi, menunjukkan harta itu adalah khas untuk Rasulullah s.'a.w. dan bukan untuk sahabatnya.⁵⁷ Disebabkan kuasa yang diberikan oleh Allah SWT kepada Rasulullah itu, musuh-musuh gentar menghadapinya. Allah Maha Kuasa terhadap segala sesuatu dan Dia memberi kekuasaan kepada sesiapa sahaja yang dia mahu.⁵⁸ Ayat 6 di atas membuktikan bahawa istilah kekuasaan boleh juga dipakai untuk selain dari Allah SWT, contohnya kepada Rasulullah seperti yang disebutkan dalam ayat tersebut. Rasulullah s.'a.w dianggap sebagai seorang pemimpin yang mempunyai kekuasaan. Oleh sebab itu Allah SWT menyuruh manusia mematuhi segala arahan hukum syariah yang dibawa oleh Baginda s.'a.w.

⁵⁴ Harta *fay'* merupakan harta rampasan yang diperolehi oleh umat Islam dari orang-orang yang bukan Islam tanpa berlakunya perperangan. Harta-harta tersebut merangkumi semua harta benda, barang-barang perang, tanah dan lain-lain. Kedudukan harta *fay'* ini mula disyari'atkan semasa Perang Bani Nadir dengan turunnya ayat 6 hingga 10 Surah al-Hasyr. Ayat ini menjelaskan bahawa harta *fay'* hendaklah dibahagikan kepada Allah dan Rasul-Nya, untuk kerabat Rasulullah, anak-anak yatim yang memerlukannya, fakir miskin, orang-orang yang dalam perjalanan, orang-orang Muhajirin, orang-orang Ansar dan untuk generasi yang akan datang. Lihat *Ensiklopedia Islam*, Kuala Lumpur: Malaysian Encyclopedia Research Center Berhad, cet. Pertama 1998, h. 218.

⁵⁵ Sa'id Hawâ (1985), *al-Asâs Fi al-Tafsîr*, j. 10. Beirut: Dâr al-Salâm, h. 5861.

⁵⁶ Muhammad Sayyid Tantawi (1989), *al-Tafsîr al-Wâsi' Li al-Qur'an al-Karîm*, j. 14. Kaherah: al-Sâ'adah, h. 373.

⁵⁷ Al-Qurtubi, *op.cit.*, j. 18, h. 12.

⁵⁸ Muhammad Mahmud Hijâzî Dr. (1980), *al-Tafsîr al-Wâdih*, j. 28, cet. 8. Kaherah: al-Mâ'rifah, h. 18.

2. Kuasa Orang-orang Kafir

Dalam Surah al-Nisā', Allah berfirman:

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسْلَطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَتُلُوكُمْ

Maksudnya:

"Kalau Allah menghendaki tentu Dia memberi kekuasaan kepada mereka terhadap kamu, lalu pastilah mereka memerangi kamu." (Surah al-Nisā' (4): 90)

Ayat ini menjelaskan, sekiranya Allah mahu, Dia boleh menjadikan barisan musuh, iaitu orang-orang kafir menguasai orang-orang Islam. Dalam ayat ini, perkataan "سلطهم" bermaksud "Dia menjadikan mereka berkuasa" - di mana perkataan "سلط" di sini memberi erti "memberi kuasa kepada orang lain". Maksudnya Allah SWT boleh memberikan kuasa kepada orang-orang kafir untuk mengalahkan umat Islam sekiranya Dia mahu. Ayat ini memperkuatkan keterangan penulis sebelum ini bahawa istilah kekuasaan boleh digunakan kepada manusia.

Secara umumnya sejarah telah membuktikan, Allah SWT tidak memberi kuasa kepada musuh-musuh Islam, bahkan Dia mencampakkan perasaan bimbang ke dalam hati sanubari barisan musuh.⁵⁹ Akhirnya musuh-musuh Islam menyerah diri dan tunduk kepada orang-orang Islam. Al-Qurtubi menegaskan, adalah harus bagi Allah SWT untuk memberi kekuasaan itu kepada orang-orang kafir, hikmatnya adalah sebagai balasan buruk dan bala kepada umat Islam kerana berleluasannya kemungkaran dan maksiat di kalangan mereka.⁶⁰

3. Kuasa Waris

Dalam Surah al-Isrā' ayat 33, terdapat perkataan "سلطاناً" yang membawa maksud 'berkuasa' atau 'kekuasaan'. Dalam ayat tersebut Allah SWT menjelaskan, sesiapa membunuh orang secara zalim, maka Allah akan menjadikan warisnya sebagai orang yang berkuasa untuk menuntut balas.⁶¹ Jadi perkataan "سلطاناً" adalah bermaksud 'kekuatan' atau 'kekuasaan' yang diberikan oleh Allah SWT kepada wali⁶²

⁵⁹ Muhammad Sayyid Tantawi (1989), *op.cit.*, h. 333.

⁶⁰ Al-Qurtubi, *op.cit.*, j. 5, h. 310.

⁶¹ Lihat Surah al-Isrā' ayat 33.

⁶² Maksud wali di sini ialah orang yang berhak membela dan berhak menuntut pembalasan bagi pihak orang yang kena bunuh. Al-Mukhalif berpendapat wali di dalam ayat ini ialah seperti bapa adik beradik dan lain-lain yang mempunyai pertalian

Kedudukan Kuasa Allah dan Kuasa Manusia: Menurut Perspektif al-Qur'an

orang yang dibunuh terhadap pembunuhan.⁶³ Memberi hak kepada wali bererti memberikan kuasa kepadanya sama ada meminta agar hukuman *qisāṣ* dijatuhkan ke atas pembunuhan atau mengampunkannya atau mengambil diat sahaja.⁶⁴ Orang lain tidak ada hak untuk campurtangan atau menghalang tindakan yang ditentukan oleh wali tersebut. Wali yang disebut di dalam ayat ini termasuk manusia biasa yang bukan nabi atau Rasul. Kuasa yang diberikan kepada wali di sini bukanlah kuasa mutlak, tetapi kuasa yang membolehkan mereka memilih hukuman yang ditentukan oleh Allah SWT. Ini membuktikan kuasa itu boleh dikaitkan dengan kebolehan dan kemampuan manusia biasa dan ia tidak tentunya mampu mengatasi kuasa dan ketentuan Allah SWT.

4. Kuasa Iblis

Dalam surah Saba' ayat 21, al-Qur'an menggunakan perkataan "سَلَطَانٌ" bagi menggambarkan kuasa yang ada pada Iblis. Dalam ayat itu dijelaskan "*Dan sememangnya Iblis tiada sebarang kuasa untuk menyesatkan mereka...*",⁶⁵ maksudnya, orang yang benar-benar beriman tidak dapat dikuasai oleh Iblis.⁶⁶

Menurut Fakhr al-Rāzī, Allah SWT berkuasa menahan Iblis daripada mengganggu orang-orang yang beriman kerana Allah SWT lebih mengetahui apa yang akan berlaku.⁶⁷ Orang yang dapat dikuasai oleh Iblis hanyalah orang-orang yang lupa kepada Allah SWT atau mereka yang tidak beriman. Apa yang dimaksudkan dengan "سَلَطَانٌ" di sini ialah menguasai dengan paksaan atau menguasai dengan kekuatan.⁶⁸ Maksudnya kekuatan yang ada pada Iblis itu kadang-kadang dapat mengatasi manusia kerana lemahnya iman mereka. Kalau dinyatakan dalam keterangan ini Iblis pun pada suatu ketika diberi kekuasaan oleh Allah dan kalaualah Iblis yang dilaknat itu pun memiliki kekuasaan, maka manusia yang patuh kepada Allah SWT sudah tentu lebih layak dan lebih sesuai untuk memiliki kekuasaan.

---

darah yang terdekat. Sekiranya orang yang dibunuh itu tidak mempunyai wali, maka yang berhak membelanya ialah pemerintah (hakim). Lihat Muhammed al-Sayyid Tantawi, Dr., *al-Tafsīr Li al-Qur'ān al-Karīm*, j. 15, h. 95. Lihat juga Al-Qurtubi, *al-Jāmi' Li Aḥkām al-Qur'ān*, j. 10, h. 255.

⁶³ Abdul Malik Abdul Karim Amrullah, Hamka (1984), *Tafsir al-Azhar*, j. 29. Surabaya: Yayasan Latimojong, h. 2.

⁶⁴ Al-Qurtubi, *op.cit.*, j. 10, h. 255.

⁶⁵ Lihat Surah Saba' ayat 21.

⁶⁶ Hamka, *op.cit.*, j. 22, h. 201.

⁶⁷ Al-Fakhr al-Rāzī (t.t), *al-Tafsīr al-Kabīr*, j. 26. Teheran: Dār al-Kutub al-'Ilmiyyah, h. 254.

⁶⁸ Muhammad Sayyid Tantawi, *op.cit.*, j. 11, h. 170.

PENJELASAN AL-QUR'AN TENTANG KUASA POLITIK

Terdapat banyak ayat al-Qur'an yang membuktikan bahawa manusia diberi kuasa politik oleh Allah SWT. Antaranya ialah firman Allah SWT:

إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا

Maksudnya:

"Bahawasanya Allah melantik Talut menjadi raja bagi kamu." (Surah al-Baqarah (2): 247)

Dalam ayat di atas terdapat istilah “ملکاً” yang bererti raja (yang berkuasa). Istilah ini harus digunakan untuk manusia biasa. Pengertian ‘yang berkuasa’ di sini bukanlah merujuk kepada ‘kuasa Allah SWT’ yang mutlak, tetapi kuasa pemerintahan yang dipegang oleh raja sebagai pemerintah. Ini dijelaskan oleh al-Qurtubi yang menyatakan bahawa Allah SWT sendiri telah menggelarkan Talut itu sebagai ‘raja’. Menurut al-Qurtubi lagi, harus diingat bahawa perkataan “ملکاً” dalam ayat ini memberi maksud raja dikalangan manusia sahaja, bukannya yang memiliki kuasa tertinggi dan bukan penguasa mutlak.⁶⁹ Raja ialah pemimpin yang memegang kuasa politik bagi sesuatu kelompok manusia dalam sesuatu masa tertentu. Adalah tidak salah sekiranya gelaran raja itu diberikan kepada pemimpin sesebuah negara Islam asalkan pemimpin tersebut seorang yang baik, adil dan memenuhi syarat-syarat sebarang pemimpin yang telah digariskan oleh Islam. Abu Bakr al-Jassās berpendapat, bahawa kuasa politik yang baik hanya perlu berada di tangan orang-orang Islam yang adil sahaja dan ia tidak patut diserahkan kepada orang-orang kafir dan orang-orang fasiq.⁷⁰

Mengikut konsep politik Islam, kuasa politik yang dimiliki manusia mempunyai hubungkait yang rapat dengan kuasa Allah SWT. Ini kerana kuasa tersebut merupakan kemampuan yang dianugerahkan Allah SWT kepada manusia. Buktinya Allah SWT telah memerintahkan manusia agar melaksanakan segala syariat yang diperintahkan-Nya dalam kehidupan bermasyarakat dan bernegara. Perintah tersebut memberi maksud bahawa Allah SWT memberikan wewenang kepada manusia untuk mengurus kehidupan mereka dalam masyarakat berlandaskan hukum-Nya. Oleh itu kuasa politik yang ada pada manusia adalah kuasa untuk menyelenggara segala aturan masyarakat berdasarkan hukum Allah SWT. Kuasa tersebut adalah bersumber daripada Allah SWT yang diberikan kepada orang-orang yang beriman dan beramal soleh

⁶⁹ Fathi 'Abd al-Karim (1984), *al-Dawlah Wa al-Siyādah Fi al-Fiqh al-Islāmi*, *Dirāsah Muqāranah*, cet. 2. Kaherah: Maktabah Wahbah, h. 132.

⁷⁰ Al-Jassās, *op.cit.*, h. 288.

Kedudukan Kuasa Allah dan Kuasa Manusia: Menurut Perspektif al-Qur'an

menerusi firman-Nya. Ini menunjukkan bahawa mengikut perspektif Islam, istilah kuasa politik yang digunakan kepada para pemimpin memberi maksud pemimpin tersebut mempunyai kemampuan, kebolehan dan peluang khas untuk menguasai rakyat. Kuasa tersebut tidaklah sampai mengatasi kuasa Allah SWT. Mereka boleh mengeluarkan arahan, yang wajib dipatuhi oleh rakyat setakat mana tidak bercanggah dengan hukum Allah SWT.⁷¹

Contoh-contoh Allah SWT mengurniakan kuasa pemerintahan kepada para hamba-Nya banyak disebut di dalam al-Qur'an. Mereka memang dilantik oleh Allah SWT menjadi penguasa di muka bumi ini. Ada ayat yang menjelaskan bahawa Allah SWT telah memberikan kuasa pemerintahan kepada Nabi Daud a.s serta diajarkan kepadanya apa yang diakehendaki. Penjelasan tersebut terdapat di dalam firman Allah SWT seperti berikut:

وَإِنَّهُ لِلَّهِ الْمُلْكُ وَالْحِكْمَةُ وَعَلَمُهُ مِمَّا يَشَاءُ^١

Maksudnya:

“Dan (sesudah itu) Allah SWT memberikan kepadanya (kepada Nabi Daud) kuasa pemerintahan dan hikmat (pangkat kenabian) serta diajarkannya apa yang dikehendakinya.” (Surah al-Baqarah (2): 251)

Ayat di atas membuktikan bahawa Allah SWT memberi kelebihan kepada Nabi Daud ‘a.s. sebagai seorang Rasul dan raja yang menjadi penguasa tertinggi pada zamannya.⁷² Dalam ayat lain pula dijelaskan bahawa Allah SWT memberikan kekuasaan kepada anak Nabi Daud ‘a.s. iaitu Nabi Sulayman ‘a.s. Al-Qur'an menjelaskan Nabi Sulayman ‘a.s. sendiri pernah berdoa:

قَالَ رَبِّي أَغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ
الْوَهَابُ^٢

Maksudnya:

“Katanya: “Wahai Tuhanku! ampunkanlah kesilapanku, dan kurniakanlah kepadaku sebuah kerajaan, yang tidak akan ada kepada sesiapa pun kemudian daripadaku; sesungguhnya Engkau lah jua yang sentiasa melimpah kurniaan-Nya.” (Surah Sad (38): 35)

⁷¹ Lihat al-Bukhārī Muḥammad Ibn Ismā'īl (1979) *Sahīh al-Bukhārī*, j. 2, cet. 2. Kaherah: Maktabah al-Khanjī, h. 443.

⁷² Al-Šābūnī (1984), *al-Nubuwwah al-Anbiyā'*, h. 273.

Berkat doa Nabi Sulayman ‘a.s. itu Allah telah memberikan kerajaan kepadanya dan kekuasaan yang tidak diberikan kepada orang lain selepasnya.⁷³

Nabi Yusuf ‘a.s. juga pernah memegang kuasa politik yang diserahkan Allah kepada baginda ‘a.s. Al-Qur'an menjelaskan baginda ‘a.s. pernah berkata:

* رَبِّ قَدْ ءَاتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ *

Maksudnya:

"Wahai Tuhanku! sesungguhnya Engkau telah mengurniakan daku sebahagian dari kekuasaan (pemerintahan) dan mengajarku akan sebahagian dari ilmu ta'bir mimpi." (Surah Yūsuf (12): 101)

Keluarga atau keturunan Nabi Ibrahim ‘a.s. juga diberi Allah kuasa politik untuk memerintah kerajaan yang besar. Buktinya sebagaimana yang terdapat dalam firman Allah SWT berikut:

فَقَدْ ءَاتَيْنَا إِلَيْهِمْ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَءَاتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا

Maksudnya:

"...Sesungguhnya Kami telahpun memberikan kepada keluarga Ibrahim: Kitab (agama) dan hikmat (pangkat nabi), dan Kami telah memberikan kepada mereka kerajaan yang besar." (Surah al-Nisā' (4): 54)

Dalam al-Qur'an juga terdapat banyak ayat yang membuktikan bahawa Nabi Muhammad s.'a.w. juga seorang pemimpin yang mempunyai kuasa politik. Di antaranya ialah firman Allah:

وَمَا ءَاتَنَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا

Maksudnya:

"Dan apa jua perintah yang dibawa oleh Rasulullah (s.a.w) kepada kamu maka terimalah serta amalkan, dan apa jua yang dilarangNya kamu melakukannya maka patuhilah larangannya." (Surah al-Hasyr (59): 7)

Ayat di atas mengarahkan manusia supaya melaksanakan arahan Rasulullah dan menjauhi segala larangannya. Al-Qur'an juga menganggap sesiapa yang taat kepada Rasulullah bererti beliau taat kepada Allah SWT. Firman Allah:

⁷³ *Ibid.*, h. 282.

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ

Maksudnya:

"Sesiapa yang taat kepada Rasulullah, maka sesungguhnya ia telah taat kepada Allah..." (Surah al-Nisā' (4): 80)

Gugusan ayat-ayat di atas menjelaskan bahawa Nabi Muhammad s.'a.w. dan para rasul sebelumnya mempunyai kuasa politik kerana semua mereka adalah pemimpin dan pada masa yang sama mereka juga adalah seorang nabi dan rasul. Ini menunjukkan bahawa istilah "kuasa politik" harus digunakan untuk manusia selain daripada Allah SWT. Namun demikian, status kuasa manusia jauh lebih rendah tarafnya, berbanding dengan kuasa Allah Yang Maha Agong. Oleh itu, para nabi dan rasul memiliki kuasa politik dalam pengertian bahawa mereka berkuasa menyampaikan hukum-hakam Allah SWT dan berkuasa pula melaksanakannya. Para Nabi 'a.s diberi wahu dan kuasa untuk mengatur kehidupan masyarakat berdasarkan hukum-hakam yang telah diturunkan oleh Allah SWT.

Ayat-ayat di atas juga membuktikan bahawa Islam sejak awal lagi mengakui bahawa pemimpin adalah orang yang memegang kuasa politik dalam sesebuah negara. Mereka mempunyai kuasa untuk membentuk polisi negara. Sebagai pemegang kuasa, mereka dibekalkan dengan panduan syariat yang mulia, yang datang dari Allah SWT, Tuhan sekalian alam. Kuasa yang ada pada seseorang pemimpin amat diperlukan untuk menjaga keamanan negara dan menjamin terlaksananya hukum-hukum Allah SWT. Adanya pemerintah yang berkuasa membuktikan wujudnya kuasa politik yang diberi mandat oleh Allah SWT kepada manusia agar mereka dapat menggunakan kuasa tersebut untuk mengeluarkan perintah yang berbentuk suruhan dan larangan kepada rakyat yang dipimpinnya. Orang yang diperintah wajib mematuhi suruhan dan larangan itu. Konsep kuasa politik sebegini telahpun diamalkan oleh umat Islam di zaman Rasulullah s.'a.w. Sebagai contohnya para sahabat telah menjadikan Nabi Muhammad s.'a.w. sebagai pemimpin yang memegang tunggak kuasa politik. Allah SWT telah menganugerahkan kuasa kepada Baginda Rasulullah s.'a.w untuk mengeluarkan perintah yang berbentuk suruhan dan larangan. Para sahabat pula wajib wajib mematuhi segala perintah Baginda s.'a.w.

KESIMPULAN

Istilah "kuasa" yang disandarkan kepada Allah SWT adalah berbeza dengan istilah kuasa yang disandarkan kepada manusia. Sebab itu istilah tersebut tidak boleh digunakan kepada manusia. Hakikat sebenar kekuasaan Allah hanya diketahui

oleh Allah SWT sahaja. Ini kerana kuasa adalah sifat keagungan yang hanya layak bagi Allah SWT sahaja. Seluruh makhluk tidak memiliki sifat tersebut. Namun demikian, terdapat istilah ‘kuasa’ yang boleh digunakan kepada makhluk khususnya manusia sebagai khalifah Allah SWT. Konsep, istilah dan maksud ‘kuasa’ manusia tidak sama dengan kuasa Allah SWT kerana status kuasa manusia adalah jauh lebih rendah berbanding dengan kuasa-Nya. Bahkan kuasa manusia itu adalah pemberian dari Allah SWT. Oleh kerana kuasa manusia itu adalah pemberian dari Allah SWT, maka ia tidak terlepas dari kuasa Allah SWT. Kuasa politik yang dimiliki manusia dan digunakan untuk memerintah manusia telah diberikan kepada para Rasul sebelum ini. Seterusnya amanah tersebut diserahkan pula kepada pemimpin umat Islam di sepanjang zaman. Dengan kuasa politik yang ada, seseorang pemimpin Islam boleh mentadbir segala pelbagai urusan manusia di dunia ini. Mereka bertugas memimpin manusia di dunia ini dan mengarahkan mereka supaya mematuhi segala hukum dan arahan Allah SWT.